

РЕЦЕНЗИЯ
от
проф. д-р Антон Андонов

Относно кандидатурата на гл. ас. **д-р Рослана Иванова Моравенова**
за „Доцент” по професионално направление 8.3
Музикално и танцово изкуство, научна специалност
„Хореографска композиция”

Конкурсът за академичното звание „Доцент“ е обявен за нуждите на Катедра „Хореография“ към АМГИИ-Пловдив в ДВ бр.36/27.04.2018г.

Кандидатката д-р Рослана Иванова Моравенова-Станева притежава богата творческа биография свързана с развитието и като хореограф-режисьор и автор на множество концерти и постановки. От 1983 до 1987г. е състезател по художествена гимнастика в Националния отбор на Република България, където и до сега е консултант-хореограф и организатор на международни спортни и културни форуми в областта на художествената гимнастика. В периода 1989-1991г. се изявява като артист-балетист във Фолклорен ансамбъл „Тракия”, а през 1993г. в Първи частен мюзикхолен театър Пловдив. През 1994г. завършва АМГИИ и непосредствено след това постъпва като преподавател в катедра „Хореография” и преподава в специалност „Българска народна хореография” по дисциплините „Хореографска композиция” и „Хореографска

режисура”. Ежегодно д-р Моравенова активно участва и в творческия и постановъчен процес при създаването на годишни студентски танцови произведения както и режисьор на годишните концерти на катедра „Хореография”. Освен това с активна преподавателска дейност Рослана Моравенова участва и в създаването на нови учебни програми в специалност „Българска народна хореография” за различните образователни степени /бакалавър, магистър/ в АМТИИ-Пловдив по дисциплините „Хореографска композиция”, „Хореографска режисура” и „Постановка на танцови форми”.

През 2015г. успешно защитава научната и образователна степен „Доктор” на тема: „Форми на танци в спектакли на българска народна основа”.

По конкурса за „доцент” д-р Рослана Моравенова представя монографично изследване на тема: „Драматургични похвати за създаване на фолклорно танцово произведение” в обем 182 стр.

Монографията е систематизирана и развита в шест отделни части, които са последователно и подходящо взаимосвързани по темата на труда, както увод, заключение и библиография.

Теоритичното изследване на Рослана Моравенова „Драматургически похвати за създаване на фолклорно танцово произведение” притежава висока степен на актуалност, както в научно, така и в практико-приложно отношение при реализацията на съвременния сценичен фолклорен танц. Авторката изключително сериозно изследва въпросите свързани с драматургията в танцовото произведение, като показва задълбочени и многообхватни

теоритични познания базирани на нейната практическа и педагогическа работа през годините. Направеният литературен обзор на научните трудове и публикации показва, че разглежданият проблем е малко застъпен в общонационален план. В разработката се наблюдава сериозна компетентност относно основните етапи при създаване на танцовата постановка и в частност работата на режисьора с артистите при изграждането на художествения образ.

Специално внимание в труда е отредено на сценичното оформление при представянето на едно хореографско произведение. Умението на хореограф-режисьора да хармонира с художник-сценографа е задължителна необходимост при успешната реализация на спектакъла, както и оригиналните светлинни ефекти подсилващи сценичното действие. Именно тези фактори са предпоставка да се провокира въображението на зрителя в избраната от режисьора посока. Отделено е и специално внимание на съдържанието и формата в хореографското произведение чрез анализи и обобщения на доказани постановки в сценичното танцово изкуство. По този начин Рослана Моравенова логически обобщава художественото майсторство на автора-творец чрез законите на драматургията и хореографското изкуство.

Приносен момент са прецизно проучените и анализирани хореографски произведения „Легенда за Орфей” и „В недрата на Родопите”. Силата на хореографските драматургии са почерпани от фолклорната митология и умело пречупени през погледа на твореца, в което Моравенова формулира ясни компоненти за успеха на хореографското произведение. Тя доказва усъвършенстване

на драматургичния изказ през годините чрез класически и съвременни течения, подчинени на теми и сюжети от народностната култура, в пълна симбиоза с танцовата лексика, но запазвайки българския художествен стил.

Много подробно и задълбочено е изследван песенния фолклор, в който разнообразието от тематика е в помощ на хореографската драматургия. Опитите в сценичното претворяване доказват, че множество автори умело третирали и разкриват емоционалното своеобразие от теми и идеи във фолклорната песен, създавайки ярки сценични постановки, резултат от творческия им талант и въображение. Прецизният анализ е допълнен с ценни за монографията интервюта, свързани с моменти от творческия процес на хореографката проф. д-р Даниела Дженева и сюжетно-драматичната постановка „Любов и клетва”. Използваните източници от песенното и поетично творчество разкриват драматургичната линия чрез характерите на героите и техните взаимоотношения. Рослана Моравенова успява да проследи режисьорското виждане на хореографа в драматургията, като на преден план формулира изводи относно съвременното третиране на фолклорния материал и пресъздаване на идеите.

Освен това авторката подлага на анализ и значението на народните вярвания, които са основа за драматургични идеи във фолклорните танцови произведения. Професионалното хореографско изкуство винаги се е опирало на идеи свързани с обредите и обичаите. Те са отражение на философията на народа, която е вплетена образно в художествени форми. Пример за това са анализирания сценично-разработен обичай „На сгяда по Димитровден” хореография Марио Егов и балетната драма „Нестинарка”

хореография Маргарита Арнаудова. Именно тук авторката извежда на преден план, силата в сценичното танцово изкуство и неговата изразителност, черпена от народните вярвания. Намесата на хореографа трябва да е много умела, за да успее да приобщи зрителя до сакралното в нашия фолклор, както и да защити темата и идеята на произведението. Освен това важно условие за успеха на режисьор –хореографа и произведението е задълбоченото познаване на фолклорния материал и вникване в бита и народопсихологията на българина.

Особено силно впечатление в разработката прави изследването за литературните източници, които са вдъхновението при създаване на хореографското произведение. Последователно и задълбочено са анализирани две танцови постановки „Първа среща” и „Криворазбраната цивилизация”, с които се доказва „дарбата” на хореограф-режисьора да претвори с езика на танца литературния първоизточник. Освен това авторката подчертава, че всеки творец има свое интерпретиране на използвания източник чрез хореографски прийоми, които съвършено отразяват думите на писателя. Така умението да разказва с езика на танца режисьорът носи същото емоционално отношение към изображеният от автора живот в литературата. Анализите показват, че Моравенова познава добре опита на творците, като прецизно и изчерпателно прави обобщения и изводи.

Удачно приложеният снимков материал допринася за по пълната картина на обобщенията и анализите в монографията. Проучени и използвани са впечатляващо голям брой библиографии, които отразяват теорията в традиционната и сценична фолклорна култура.

Д-р Рослана Моравенова е автор и на публикации по темата на монографичното изследване , които намират широка публичност чрез реномираните академични издания на АМТИИ- Пловдив и Международни и Национални семинари в България и чужбина, а именно: „Управленски специфики при създаване на хореографско произведение”, Международна научно-техническа конференция „Мениджмънт и маркетинг в изкуството”, „Сборник доклади”, АМТИИ-Пловдив, 2015г.; „Сценичното танцово изкуство, традиции и съвременност”, Национален работен семинар „Титаните на българския фолклор”, Пловдив, 2018г.; „Фолклорната митология – извор на теми и идеи за сценични музикално-танцови произведения”, „Пролетни научни четения”, АМТИИ-Пловдив, 2018г.

Като обобщение на изтъкнатото до тук, следва да отбележим, че монографичната разработка анализира и изяснява важна проблематика, която е с принос във фолклорното сценично танцово изкуство и висока практическа приложимост. Изследването ще е изключително полезно не само за специалисти хореограф-режисьори, но и за ръководители на фолклорни самодейни и професионални ансамбли, както и студентите от специалност „Българска народна хореография” в АМТИИ и други висши училища по изкуствата.

След запознаването с представените материали и на основа казаното до тук изразявам своята **висока** оценка за професионалната, научно-исследователска и педагогическа дейност на кандидата.

Препоръчвам на Научното жури да присъди на *д-р Рослана Иванова Моравенова* заемане на академичната длъжност „*доцент*“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

30.08.2018г.
гр. Пловдив

проф. д-р Антон Андонов